CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	**PWYLLGOR ARCHWILIO**
DYDDIAD:	**26 MAI 2011**
TEITL YR ADRODDIAD:	**CYFRIFON 2010-11 DIWEDDARIAD**
PWRPAS YR ADRODDIAD:	**RHOI DIWEDDARIAD I'R PWYLLGOR AR Y TREFNIADAU AR GYFER PARATOI'R CYFRIFON**
ADRODDIAD GAN:	**PENNAETH GWASANAETH (CYLLID)**

1. CEFNDIR

Dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf, mae'r gwaith o baratoi'r cyfrifon statudol wedi mynd yn gynyddol heriol oherwydd bod y broses yn mynd yn fwy cymhleth a'r dyddiadau cau yn dynnach. Caiff y broses ei llesteirio hefyd gan hen systemau ariannol sydd bron â chyrraedd diwedd eu hoes.

Yn 2010, o ganlyniad i newidiadau staffio a phroblemau o ran cael staff wrth gefn priodol, cafwyd anawsterau sylweddol i gau ac archwilio'r cyfrifon.

Mae'r Aelodau wedi gofyn am adroddiadau ar gynnydd. Mae adroddiad ar wahân gan PriceWaterhouseCoopers ar y rhaglen hon hefyd yn cynnwys argymhellion ar gyfer gwella'r sefyllfa.

2. SIALENSIAU

Mae cyfrifon 2010/11 yn heriol i'r holl awdurdodau lleol oherwydd mae angen cydymffurfio am y tro cyntaf eleni gyda'r IFRS. Roedd hyn yn golygu newidiadau sylweddol mewn nifer o feysydd, ac yn arbennig felly ym maes cyfrifo cyfalaf. Oherwydd y newidiadau, bydd angen ailddatgan y cyfrifon.

Yn achos Ynys Môn, hon yw'r flwyddyn hefyd i ailbrisio'r asedau sefydlog. Gwneir hyn bob pum mlynedd ac mae'n ychwanegu at faich gwaith y cyfrifydd cyfalaf.

Ychwanegir at yr heriau i'r awdurdod hwn oherwydd yr oedi gyda chwblhau cyfrifon 2009/10 a'r effaith ddilynol ar brosesau corfforaethol eraill ynghyd â materion yn ymwneud ag adnoddau. Yn ychwanegol at hyn, cafwyd y mentrau a oedd yn gysylltiedig gyda'r adferiad a oedd yn draul ar adnoddau rheoli a phroffesiynol.

Yn ychwanegol at hyn, mae nifer o'r staff yn yr adain gyfrifol yn newydd i'w swyddi cyfredol.

3. ADNODDAU

Yn ystod 2010, oherwydd bod staff yn gadael, cynhaliwyd ymarfer recriwtio gennym gan ddyrchafu nifer o staff yn fewnol a hysbysebu tair swydd cyfrifydd yn allanol. Penodwyd i un o'r swyddi ond doedd dim modd i ni ddenu cyfrifwyr a chanddynt ddigon o brofiad o gyfrifon llywodraeth leol.

Ers Tachwedd, mae dau swyddog dros dro cymwys a phrofiadol wedi bod yn cyflawni dwy swydd allweddol – Rheolydd Cyfrifeg / Swyddog sy'n Arwain ar Gau Cyfrifon a Phrif Gyfrifydd (Cyfalaf). Cawsom Reolydd Cyfrifeg Dros Dro newydd o'r Asiantaeth ddechrau mis Mai. Mae'n ymuno gyda ni o swydd debyg mewn Awdurdod Unedol yn Lloegr ac mae ei sgiliau'n ymwneud yn benodol â Chau Cyfrifon.

Yn ogystal, mae swydd newydd wedi cael ei chreu ar gyfer Cyfrifydd Prosiectau. Mae'r swyddog wedi bod yn y swydd ers mis Chwefror. Mae'r swydd hon yn cefnogi prosiectau datblygu - gan gynnwys systemau ariannol newydd; prosiectau cydweithredu a nifer o brosiectau Rhaglen Blaenoriaethau Fforddiadwy. Mae hyn wedi rhyddhau adnoddau yn y tîm Cyfrifeg.

4. SYSTEMAU

<u>System Cyfrifo Asedau Sefydlog</u>
Yn ystod y flwyddyn, adolygwyd yr opsiynau o ran parhau i ddefnyddio taenlenni neu weithredu system newydd. Mewn ymgynghoriad gyda'r Cyfrifydd Cyfalaf Dros Dro, penderfynwyd defnyddio'r taenlenni a sicrhau bod y camgymeriadau a wnaed o'r blaen yn cael eu cywiro.

<u>Y brif system ariannol a'r papurau gwaith cysylltiedig</u>
Ni fu modd uwchraddio'r prif systemau ac ni fu'n ymarferol cwrdd â chais yr Archwilwyr Allanol bod newidiadau'n cael eu rhoi trwy'r lejer. Fodd bynnag, mae taenlenni newydd wedi cael eu dylunio neu fe gafwyd rhai gan awdurdodau eraill a dylai hyn wneud y trafodion yn haws i'w dilyn.

5. CYNNYDD A RISGIAU

Ers mis Tachwedd, mae'r Cyfrifydd Cyfalaf Dros Dro wedi bod yn gweithio'n benodol ar yr Ailbrisiad o Asedau a'r Cyfrifon gan gynnwys IFRS.

Yn ystod y flwyddyn, gwnaed cryn gynnydd ar yr argymhellion archwilio blaenorol gan gynnwys adolygiad o'r fantolen ac adolygu'r ddarpariaeth o safbwynt dyledion drwg.

Mae cynnydd mewn perthynas â'r amserlen "arferol" ychydig ddyddiau ar ei hôl hi ac rydym wrthi'n ceisio dod o hyd i adnoddau i gywiro hyn. Mae adnoddau'n cael eu dwyn i mewn o dimau Cyllid eraill ond efallai y bydd rhaid prynu i mewn gymorth technegol er mwyn cefnogi'r Rheolydd Cyfrifeg Dros Dro. Rydym yn parhau i anelu at y dyddiad cau o ddiwedd mis Mehefin ond mae risgiau sylweddol ynghlwm wrth beidio llwyddo i wneud hynny.

Ond, mae'r Rheolydd Cyfrifeg Dros Dro yn dadansoddi effaith y newid o'r hen SORP i IFRS ac yn adolygu'r cynnydd a'r cyflawnrwydd o'r newidiadau'n ymwneud â'r IFRS. Dyma'r maes sy'n achosi'r risgiau mwyaf i gwblhau'r cyfrifon ar amser. Maent yn cynnwys: -

- asesiad o natur bob les a’r angen i’w cynnwys ar y fantolen;

- sail cronni cyflogau dros y tair blynedd berthnasol (2009; 2010; 2011) - yn bennaf ynglŷn â thâl gwyliau wedi ei cronni;

- adnabod grantiau cyfalaf trwy’r cyfrif incwm a gwariant am y tro cyntaf;

- pwyntiau penderfyniad cymhleth ynglŷn â’r driniaeth o ychwanegiadau asedau sefydlog neu REFCUS;

- cymryd grantiau refeniw trwy’r cyfrif incwm a gwariant ond os oes cydymffurfiaeth ag amodau’r grant.

Yn ogystal, mae rhai o’r pecynnau cymorth sy’n cael eu defnyddio i ddod â gwybodaeth o’r lejer i’r fformat sy’n angenrheidiol ar gyfer y cyfrifon yn cael eu defnyddio am y tro cyntaf. Dyma achosodd yr oedi mwyaf llynedd.

Mae ffurf y datganiadau yn newid a bydd angen cynhyrchu’r cyfrif incwm a gwariant mewn tair ffurf wahanol dros ddwy flynedd. Yn yr un modd, bydd angen cynhyrchu mantolen ar gyfer y tair blynedd diwethaf a’u cymharu â’r fersiwn SORP ac egluro unrhyw newidiadau o sylwedd.

Ac fel arfer, oherwydd adnoddau cyfyngedig, mae absenoldeb staff neu golli staff yn parhau i beri risg.

6. PWYLLGOR ARCHWILIO

Fel y dywedwyd eisoes, rydym yn bwriadu dod â’r cyfrifon drafft i’r Pwyllgor Archwilio ym mis Gorffennaf. Yn y cyfarfod hwnnw, gofynnir i’r Pwyllgor gymeradwyo polisïau cyfrifo’r Awdurdod. Mae hon yn dasg benodol eleni oherwydd y newidiadau sy’n ofynnol yn sgil gweithredu IFRS.

7. CYNLLUNIAU AR GYFER Y DYFODOL

Yn gyson ag argymhellion yr Archwilydd Allanol, gwnaed gwaith yn ystod y flwyddyn i symud ymlaen gyda:-

- adnewyddu’r prif systemau ariannol;
- gweithredu system gyfrifo ar gyfer asedau sefydlog;
- ymchwilio i’r hyn sy’n ein rhwystro rhag llenwi uwch swyddi sy’n “anodd eu llenwi” a cheisio goresgyn y rhwystrau hynny;
- adolygu’r adnoddau staffio a’r strwythur ar gyfer cau cyfrifon er mwyn sicrhau cadernid.

Mae llawer o’r gwaith hwn wedi cael ei ohirio ers rhai misoedd er mwyn cael cymeradwyo ffordd ymarferol o symud ymlaen.

EINIR WYN THOMAS
PENNAETH GWASANAETH (CYLLID) **23 MAI 2011**

GEIRFA
REFCUS : Gwariant Refeniw a Gyllidir o Gyfalaf yn unol â Statud
IFRS : Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol
SORP : Datganiad o Ymarfer Cymeradwy : Côd Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Gyfunol (yr arweiniad perthnasol i’r cyfrifon hyd at 2009-10)